

Годівля овець.

План лекції.

- 1. Основні принципи нормування годівлі овець.*
- 2. Вплив рівня і повноцінності годівлі на ріст і якість вовни.*
- 3. Норми годівлі маток при підготовці до осіменіння період клітності і підсосу.*

Посилання на відео :

https://www.youtube.com/watch?v=08_yqWgyaA

<https://www.youtube.com/watch?v=1t4BDE2l-qk>

Основні принципи нормування годівлі овець.

Господарське значення вівчарства полягає в тому, що його продукція значно різноманітніша, ніж та, яку одержують, наприклад, у скотарстві. Це як сировина для переробної промисловості (вовна, овчини, шкурки ягнят), так і продукти харчування (баранина, сало, молоко).

Найціннішою продукцією є вовна. За оптимальних умов утримання і годівлі досить ефективно поєднання вовнової і м'ясної продуктивності овець. За м'ясними якостями вівці не поступаються перед великою рогатою худобою. Молочна продуктивність овець суттєво різниться залежно від породи. Так, середні надої вівцематок остфризландської породи за 100 днів лактації можуть досягати 250 кг. Характерна ознака овець – це висока плодючість. Так, вівцематки романівської породи зазвичай народжують за один окіт двійні, а близько 30% їх поголів'я за нормальних умов годівлі народжують по три, чотири і навіть п'ять ягнят за окіт.

Вівці – жуйні (травоядні) тварини зі складним шлунком. У перших трьох його відділах (рубець, сітка, книжка) шлунковий сік і ферменти, що перетравлюють корми, відсутні. Рубець, місткість якого досягає 10 – 12 л, заселений бактеріями і найпростішими, які беруть активну участь у травленні. Шлунковий сік, що містить соляну кислоту й пепсин, виділяється у сичузі.

У живленні овець багато спільного з великою рогатою худобою. Але за темпами розвитку функції живлення в онтогенезі вівці більш скороспілі. Так, ягнята у 2-місячному віці перетравлюють і засвоюють поживні речовини кормів рослинного походження на рівні дорослих тварин. Вівці значно краще, ніж велика рогата худоба й коні, використовують у своєму живленні пасовищні та грубі корми і можуть задовольнятися пасовищами, непридатними для останніх. Ця здатність зумовлена такими анатомічними особливостями, як тонкі, рухливі губи, гострі вигнуті різці. Тварини вільно поїдають низькорослі трави й підбирають тонкі листочки та навіть насіння і плоди, що осипаються з рослин. Вівці поїдають у 1,5 – 2,0 раза більше видів рослин, ніж інші травоядні тварини, що важливо для господарств з великими площами природних кормових угідь. Але вівці вибагливі до якості кормів і чутливі до різноманітності та

повноцінності раціонів. Цю залежність слід брати до уваги у тому разі, коли кормова база створюється за рахунок польового кормовиробництва.

Вівці гірше, ніж велика рогата худоба, перетравлюють корми, багаті на клітковину, але з розрахунку на 1 кг приросту живої маси споживають порівняно менше поживних речовин, оскільки мають краще розвинений і більший за відносним об'ємом травний канал.

Вплив рівня і повноцінності годівлі на ріст і якість вовни.

Якість вовни найбільш залежна від умов годівлі тварин. Особливо ця залежність проявляється у вівцематок протягом останньої третини періоду кінності та перших днів лактації, коли з причини нестачі поживних речовин ріст вовни призупиняється і на ній утворюються “перехвати” (голодна тонина). Оскільки основним білком вовни є кератин, що містить 2,5-5,5% сірки, для овець характерний інтенсивний обмін цього елемента і відповідна потреба у ньому. За нестачі сірки у раціонах погіршується перетравлювання поживних речовин, особливо клітковини, знижується рівень використання азотистих речовин. У цьому разі знижується швидкість росту вовни й живої маси молодняку. Тому годівлю овець слід контролювати за сіркою в цілому та за сірковмісними амінокислотами (метіоніном і цистином) зокрема.

Недостатня за рівнем і неповноцінна годівля пригнічує розвиток тварин, погіршує їхню життєздатність та стійкість проти захворювань, знижує продуктивність (м'ясна, молочна, вовнова).

Для овець характерні висока плодючість і скороспілість. Від 100 вівцематок за оптимальних умов утримання й годівлі одержують 120-130 ягнят. У овець чітко виражена сезонність статевої активності. Вони мають відносно короткий період кінності – 140-155 днів. Живуть ці тварини 15 – 18 років, а період їх господарського використання – 7 – 8 років. Для овець характерні добрі нюх і слух, але вони погано бачать.

Вівчарство в Україні розвивається за такими виробничими напрямками: вовново–м'ясний, м'ясо–вовновий, смушковий, вовново–м'ясо–молочний.

Норми годівлі маток при підготовці до осіменіння період кінності і підсосу.

Годівля вівцематок повинна забезпечувати їхню високу плодючість і молочність, а також вовнову продуктивність.

Потреба вівцематок у поживних речовинах залежить від живої маси та фізіологічного стану у періоди: від відлучення ягнят до кінця парувальної компанії, кінності, підсисний.

Підготовку до осіменіння розпочинають за 1,5 – 2,0 міс до нього. Під час осіменіння вівцематки повинні мати заводську кондицію. Повноцінна годівля у ці місяці є однією з основних умов збільшення кількості дозрілих фолікул і зародків. Високої плодючості вівцематок досягають випасанням їх у період підготовки та осіменіння на молодій зеленій траві, багатій на протеїн, каротин і вітамін Е. Крім зелених кормів, цим тваринам згодовують по 0,2 – 0,3 кг концентрованих, а за нестачі перших – по 1,5 – 2,0 кг буряків на одну голову за добу.

Вівцематки, що не запліднилися, приходять в охоту через 16 – 21 днів і їх осіменяють повторно.

Починати осіменяти овець у господарствах півдня України рекомендується в першій половині вересня, а в зонах Лісостепу і Полісся – в серпні – вересні. Це дає можливість при розведенні овець м'ясо–вовнового напрямку відгодовувати і здавати на м'ясо молодняк у рік його народження й одержувати додаткову кількість вовни.

Повноцінна годівля кітних вівцематок – важлива умова одержання життєздатного приплоду та його збереження. При незадовільній годівлі ягнята народжуються слабкими, а вівцематки стають маломолочними. Потреба кітних вівцематок у поживних речовинах неоднакова у різні періоди кітності. Найінтенсивніше плід розвивається у другий період вагітності, тому потреба тварин в енергії і перетравному протеїні збільшується відповідно на 30 – 40 і 40 – 50%. Потреба у фосфорі й кальції зростає у 2 рази.

У першу половину кітності вівцематкам згодовують солому, менш поживне сіно, силос і невелику кількість концентрованих кормів. У другу половину у складі раціонів збільшують частку високоякісного сіна та концентрів.

Проведення окоту потребує поєднання повноцінної годівлі вівцематок з правильним утриманням і дбайливим доглядом. Для окоту відводять найтеплішу, без протягів, добре освітлену – східну або південнозахідну частину кошари. У ній із переносних дерев'яних щитів завдовжки 15 і завширшки 1 м обладнують клітки для утримання вівцематки з приплодом у перші один – три дні після окоту. На великих вівчарських фермах обладнують оцарки на 40 вівцематок, перегороджуючи їх щитами на чотири відділення (по 10 вівцематок). У них вони народжують ягнят і перебувають з ними 5 – 7 днів.

За 1 – 2 дні до окоту вим'я у вівцематок значно збільшується. Перед окотом тварина непокоїться, підгрибає підстилку, часто лягає. Окіт триває до 30 хв.

Потреба підсисних вівцематок у кормах зумовлена молочністю й кількістю ягнят у приплоді. Чим вища молочність, тим інтенсивніший обмін енергії і речовин. Рівень годівлі повинен бути достатнім для збереження їхньої вгодованості та нормального росту вовни.

Основним кормом для підсисних вівцематок у перші дні після окоту є доброякісне сіно бобових, пшеничні висівки та вівсянка. На повний раціон їх переводять поступово (протягом першого тижня) із метою запобігання маститам і розладам травлення. У зимовий (стійловий) період їм згодовують, кг: сіна – 1,0 – 1,5 соломи – 0,3 – 0,5, силосу 3 – 4, концентрованих кормів – 0,3 – 0,5 на одну голову за добу.

Влітку основний корм вівцематок – це трава. Їх випасають на природних або культурних пасовищах чи згодовують зелені корми з годівниць (7 – 10 кг на голову за добу), забезпечують водою. У підсисних вівцематок потреба у воді у півтора рази більша, ніж у кітних і холостих.

Годівлю молодняку овець потрібно організувати так, щоб забезпечити відтворення стада й високу ефективність галузі вівчарства в цілому.

Вирощування ягнят. Ягня у перші дні після народження ссе матір 20 – 22 рази за добу. Через три – чотири тижні підсисного періоду молоко матері не

може повністю забезпечити їх потребу у поживних речовинах. Тому молодняк привчають до поїдання кормів рослинного походження.

Із 7 – 8-денного віку ягнят привчають до поїдання сіна і концентрованих кормів. З цією метою в оцарках обладнують “їдальні” для молодняку, де розміщують риштаки для сіна й годівниці для концентрованих кормів та мінеральних добавок. Використовують пшеничні висівки, плющений овес і дрібно протерту макуху, кісткове борошно або крейду (по 5 г на одну голову за добу), сіль кухонну. Сіно згодовують без обмежень.

Відлучають ягнят від вівцематок у віці 3 – 5 міс, коли вони досягнуть живої маси 16 – 20 кг. При цьому формують отари молодняку з урахуванням статі, віку і розвитку тварин. Після відлучення баранчиків і ярочок пасуть окремо, щоб запобігти передчасному паруванню. Розмір отар не повинен перевищувати 350 – 400, а з 7 – 8-місячного віку – 700 – 800 голів.

У 4,0 – 4,5-місячному віці баранчиків доцільно каструвати. Це сприяє їх швидкому нагулу і підвищенню якості баранини.

Годівлю молодняку після відлучення організовують з урахуванням статі, віку, живої маси та приросту, господарського призначення і вовнової продуктивності. Особливу увагу слід приділяти годівлі племінного молодняку. Для нього необхідно виділяти кращі пасовища з обов’язковою підгодівлею концентрованими кормами (по 350 – 400 г на одну голову за добу).

У зимовий період у годівлі молодняку використовують високоякісне сіно, силос, сінаж, концентровані корми та кормові добавки. Добовий раціон для ярочок 8 – 12-місячного віку може бути таким, кг: сіно степове – 0,2; сіно бобове – 0,4; силос кукурудзяний – 2,5; концентровані корми – 0,3; знефторений фосфат – 5 г.